

4. Єрмоленко Л.Ю. Піктографічні та ідеографічні знаки у сучасній французькій мові. / Л.Ю. Єрмоленко. – К., Видавничий дім Карпенко В.М., 2005 – 220 с.
5. Иванов Д. Общество как виртуальная реальность. [Електронний ресурс] / Д.И. Иванов. – Режим доступу: http://www.aidan.ru/blog/15-dmitrij_ivanov_obwestvo_kak_virtualnaja_realnost.html
6. Крючков Г.Г. Современная орфография французского языка. [Текст] / Г.Г.Крючков // К., Вища школа, 1987. – 184с.
7. Лиотар, Ж.-Ф. Ответ на вопрос: что такое постмодерн? / Лиотар Ж.-Ф. / Ad Marginem. Ежегодник Лаборатории постклассических исследований Института философии РАН. — М.: «Ad Marginem», 1994, С. 307 -323. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://sociologist.nm.ru/articles/lyotard_01.htm
8. Сидельникова Л.В. Еволюція літер-ідеограм у французькому письмі ІХ-ХVІІІ століть / Л.В. Сидельникова / Науковий вісник СНУ ім. Лесі Українки: зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 20. – С. 238–243.
9. Уэбстер Ф. Теории информационного общества. / Ф. Уэбстер. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 400 с.

Summary. The article focuses on the features of modern data recording in writing. Analyzing the philosophical basis of changes in the worldview of modern human existence, and the corresponding changes in self-expression, and basing her studies on the latest research in orthography, the author concludes that the emergence of a new way of graphical representation of information - viziography that besides informative, contains highly personal and imaginative component.

Key words: graphics, spelling, ideography, graphical sign.

УДК 81'367.626

О.А. Бакун

МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ СЕГМЕНТА Й ПОСТСЕГМЕНТНОГО КОМПОНЕНТА ЗАЙМЕННИКОВОЇ РЕПРИЗИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті досліджено структурні особливості одного з різновидів сегментних конструкцій – займенникову репризу. Здійснено морфологічний аналіз засобів зв'язку сегмента й постсегментного компонента, які підрозділено на дві групи: 1) займенникові кореляти; 2) сполучення займенникових і незайменникових засобів зв'язку.

Ключові слова: займенникова реприза, корелят, сегментація, сегмент, постсегментний компонент.

Синтаксичні конструкції із займенниковою репризою, характерні для сучасної англійської мови, – це двочлені структури, один компонент яких – сегмент, виражений групою іменника, а інший – постсегментний компонент, виражений реченням, побудованим за правилами англійської мови, де функцію підмета або додатка виконує займенник, який корелює з сегментом. Займенникова реприза – це певним чином займенниковий повтор. Зважаючи на те, що сегмент має автономний синтаксичний статус і відокремлений від основної частини висловлення – постсегментного компонента – паузою, конструкції з займенниковою репризою розглядаємо як результат сегментації.

Актуальність проблеми зумовлена, з одного боку, високою частотністю вживання висловлень із займенниковою репризою в сучасній англійській мові, а з іншого, – недостатнім вивченням у лінгвістиці. Визначення сутності сегментації ставало предметом вивчення мовознавців (Г. М. Акімова [1], Н. В. Івкова [3] та ін.). В окремих працях розглянуто репризні структури (М. А. Мішель [6], О. Ф. Шильникова [10] та ін.); досліджено різновиди репризних і антиципаційних структур (Т. О. Жаворонкова [2], І. І. Ковтунова [5], О. С. Попов [7] та ін.). Проте маємо лише одну працю, де досліджено такий тип синтаксичних структур на матеріалі англійської мови (Т. М. Сафронова [8]). Для детального вивчення структурної організації компонентів займенникової репризи вважаємо важливим аналіз засобів зв'язку сегмента й постсегментного компонента як одного з аспектів дослідження структури таких конструкцій. Це дозволить не лише покласифікувати займенникову репризу з формальної точки зору, але й дослідити їхню комунікативну організацію.

Предметом дослідження ми обрали конструкції з займенниковою репрізою, як один із аспектів дослідження явища сегментації, регламентованих обсягом статті. Джерелом фактичного матеріалу ми вибрали роман Чака Паланіка “Невидимі монстри”, у якому займенникова репріза активно функціонує. Принагідно зазначимо, що синтаксис мовотворчості Чака Паланіка ще не був об’єктом лінгвістичного дослідження. **Мета дослідження** передбачає виявлення в аналізованому романі Чака Паланіка займенникової репрізи, їхнє картування, опис та аналіз із урахуванням їхнього тлумачення сучасною зарубіжною і українською лінгвістичною наукою. Визначена мета передбачає розв’язання таких завдань: 1) вивчити науково-теоретичну літературу з досліджуваної проблеми; 2) шляхом суцільної вибірки закартковувати фактичний матеріал – конструкції з займенниковою репрізою – із роману Чака Паланіка “Невидимі монстри”; 3) проаналізувати засоби зв’язку сегмента і постсегментного компонента займенникової репрізи. Всього нами дібрано, закартковано та проаналізовано 240 структур із займенниковою репрізою.

Сукупність граматичних, лексичних засобів зв’язку виконують не лише зв’язку, але й видільну та вказівну функції. Тобто замітник субстантива у постсегментному компоненті, з’єднуючи сегмент і постсегментний компонент, виділяє тему, названу номінативом, підкреслює її, вказує на неї.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчує, що співвідносні з сегментом кореляти у базовій частині займенникової репрізи можна поділити на дві групи: 1) займенникові кореляти та 2) сполучення займенникових та незайменникових засобів зв’язку.

Зважаючи на класифікацію Б. С. Хаймовича, Б. Й. Роговської [9, с. 96–116], займенникові кореляти можуть бути представлені такими розрядами займенників:

1. Особові (personal) займенники у різних формах:

1.1. У формі називного відмінка:

а) однини:

Me, kneeling down beside Brandy, I could put my hands anywhere in my gown and find Darvons and Demerols and Darvocet 100s (11, p. 14);

Me, at Evie’s funeral, I’d be wearing this tourniquettght black leather mini dress by Gianni Versace with yards of black silk loves bunched up on my arms (11, p. 156).

б) однини чоловічого роду:

He father, Brandy says, he used to grind his beef with crushed ice to force it full of water before he sold it (11, p. 246);

Ells, he wears a double-breasted, whatever, a suit, a single vent in the back (11, p. 271)

Manus, when he broke in to kill me, he left the front door open, and the second floor inferno sucks a cool breeze of night air up the stairs around me (11, p. 159).

в) однини жіночого роду:

Brandy, she opens one of the huge, ring-beaded hands and she touches the hole pouring her blood alllover the marble floor (11, p. 15);

Brandy, she leans on the edge of the counter-top (11, p. 257);

Brandy, when she sat me in the chair still hot from her ass and she locked the speech therapist door that first time, she named me out of my future (11, p. 173).

г) однини середнього роду:

The suit, it’s this white Bob Mackie knock – off Brandy bought in Seattle with a tight hobble squeezes her ass into the perfect big heart shape (Ch. P., p.12);

Yeah, and my hair, I see it reflected in the big brass plaque that says The Congress Hotel (11, p. 171 – 172);

The interviews, the counseling, the intervention therapy, it just went on and on (11, p. 249).

в) множини:

Me and Evie, we’re hired to be walking sex furniture to wear tightevening dresses all afternoon and entice the television audience into buying the Nun Nun Snack Factory (11, p. 39 – 40);

Brandy and me, we stop so fast only our seatbelts keep us off the dashboard (11, p.204);

All the guests, they took the gifts they wanted, the crystal and silver and went out to wait on the lawn for the fireman and paramedics to make their entrance (11, p.15);

Ignored and aging and drugged-out old women, older and more invisible to the world every minute, they must not wear a lot of make-up (11, p.31)

1.2 У формі непрямого (об’єктного) відмінка:

“Kitty Litter, Sofonda, and Vivienne,” Brandy says, “I them everything” (11, p.177);

A million trendy accessories, scarves and belts, shoes and hats and gloves, and no real clothes to wear them with (11, p. 2)

Займенникові кореляти часто мають форму називного відмінка. А конструкції з корелятом у формі непрямого (об’єктного) відмінка вживаються рідше. Фактичний матеріал уможливив зафіксувати вживання лише займенника *they* у об’єктному відмінку.

2. Присвійні (possessive) займенники:

Mr. Parker, his hair is fallen over his eyes (11, p. 201).

3. Вказівні (demonstrative) займенники:

The flat auburn hair across his forehead, this is who I remember growing up with (11, p. 290);

... that ridiculous bride in her big drag wedding dress... this is just too much fun for Brandy to walk out now (11, p. 275);

“You know,” says Seth, “Fred and Wilma. The garbage disposal, that’s really a pig that lives under the sink. All their furniture made out of bones and rocks and tiger-skin lampshades (11, p. 99);

A sphinx. A mystery. A blank. Unknown. Undefined. Unknowable. Indefinable. Those were all the words Brandy used to describe me in my veils (11, p.261);

A big blonde, the same as she is here, but with one of those ugly wrinkled, you know, scrotums (11, p. 272).

Аналіз науково-теоретичної літератури (Є. А. Іванчикова [4], Г. М. Акімова [1]) засвідчує, що займенники цього розряду відіграють важливу роль у структурній організації СК. На думку Г. М. Акімової, вказівний займенник – засіб створення зв’язності тексту, але при сегментації він сприяє розчленуванню або вживається як «надлишковий елемент тексту» [1, 115]. Займенник *ЦЕ* найчастіше вживається у цій ролі. У другій частині СК він субстантивується і виконує функцію присудка.

4. Відносні (connective) займенники:

The me who wants to dance on her grave (11, p. 226)

5. Неозначені (indefinite) займенники:

One doctor, the one making rounds every morning who checks my dressing, he says my wound is still weeping (11, p. 49);

The detective, the one who searched my car for bone fragments, the guy who’d seen all those people get their heads cut off in half-open car windows, he comes back one day and says there’s nothing left to find (11, p. 50).

6. Означальні (identifying) займенники:

The crowd inside, all the people waiting with broken legs and choking babies, they all slid aside, too, when they saw me (11, p.50);

Aerobics, tanning, nutrition, every station of the cross (11, p. 234);

Evelyn Cottrell, Inc., everybody’s favorite writeoff, is stumbling through the studio audience in her sequenced dress begging folks to eat meat by products (11, p. 265).

7. Заперечні (negative) займенники:

To the picture on the stereo, to the smiling stupid face in the silver frame, Die Rhea says, “None of that is cheap” (11, p. 177)

До другої групи корелятив відносимо сполучення займенникових і незайменникових засобів зв’язку. У фактичному матеріалі лише вказівний займенник використовується як займенниковий заміник номінатива та іменник – як незайменниковий заміник. О. С. Попов називає такі конструкції “словесним називним” [7, 308], який, як вважає лінгвіст, “своєрідна цитата” [7, 308]. Зазвичай вказівний займенник *ЦЕЙ* (рідше *ТАКИЙ*) виступає заміником номінатива у другій частині займенникової репризи:

This guy, this detective, I tell him (11, p. 251);

Guys all over her. Like spotlights, I remember that kind of attention (11, p. 238)

Таким чином, засоби зв’язку сегмента і постсегментного компонента в займенниковій репризі можна поділити на дві групи: 1) займенникові та 2) сполучення займенникових і незайменниковими засобів зв’язку. Перша група представлені такими розрядами займенників: особовими (personal), присвійними (possessive), вказівними (demonstrative), відносними (connective), неозначеними (indefinite), означальними (identifying) та заперечними (negative). А друга – це зазвичай сполучення вказівного займенника *ЦЕЙ* (рідше *ТОЙ*) з іменником. Займенникові засоби зв’язку найпоширеніші й найбільш характерні для займенникової репризи.

Список використаних джерел

1. Акімова Г.Н. Новое в синтаксисе современного русского языка: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1990. – 168 с. (Б-ка філолога).
2. Жаворонкова Т. А. Сегментированные конструкции с препозитивным местоимением в художественном тексте : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. филол. наук : специальность 10.02.01 “Русский язык” / Т. А. Жаворонкова. – СПб., 1992. – 16 с.
3. Івкова Н. М. Сегментування як засіб розриву внутрішньореченневих синтаксичних зв’язків / Н. М. Івкова // Донец. вісн. наук. т-ва ім. Т. Г. Шевченка. – Донецьк : Схід. вид. дім. – 2007. – Т. 16. – С. 120–128.
4. Іванчикова Е. А. О развитии синтаксиса русского языка в советскую эпоху / Е. А. Иванчикова // Развитие синтаксиса современного русского языка. – М. : Наука, 1966. – С. 3–22.

5. Ковтунова И. И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения / И. И. Ковтунова. – М. : Просвещение, 1976. – 239 с.
6. Мишель М. А. Особенности функционирования экспрессивных синтаксических конструкций в речевых жанрах (на материале современной публицистики) : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. филол. наук : специальность 10.02.01 “Русский язык” / М. А. Мишель. – СПб., 2002. – 18 с.
7. Попов А. С. Сегментация высказывания / А. С. Попов // Русский язык и советское общество. Морфология и синтаксис современного русского литературного языка. – М. : Наука, 1968. – С. 302–321.
8. Сафронова Т. Н. Сегментированные конструкции в современном английском языке : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. филол. наук : специальность 10.02.04 “Германские языки” / Т. Н. Сафронова. – Л., 1975. – 26 с.
9. Хаймович Б. С., Роговская Б. Й. Теоретическая грамматика английского языка / Б. С. Хаймович, Б. Й. Роговская. – М. : Высш. шк., 1967. – с. 298.
10. Шильникова Л. Ф. Принципы организации сегментированных текстов в современном русском языке : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. филол. наук : специальность 10.01.02 “Русский язык” / Л. Ф. Шильникова. – М., 1976. – 23 с.
11. Chuck Palahniuk. Invisible Monsters / Ch. Palaniuk. – London : Vintage. – 2000. – 306 p.

Summary. There have been studied structure peculiarities of one of the kinds of segmental constructions – pronominal reprise in the article. There has been morphological analysis of means of segment and postsegmental connection, which have been divided into two groups: 1) pronominal correlate and 2) combination of pronominal and non-pronominal means of connection.

Key words: pronominal reprise, correlate, segmentation, a segment, a postsegmental component.

УДК 811.112.2'36

Г.Д. Бенкендорф

ПРО ДЕЯКІ ГРАМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ДІЄСЛІВ *MACHEN*, *TUN* І *LASSEN* У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються функціонування німецьких граматичних конструкцій *machen* + *Infinitiv*, *lassen* + *Infinitiv*, *tun* + *Infinitiv* на підставі прикладів з національної художньої прози і поезії.

Ключові слова: модальна конструкція, агенс, пацієнс, інфінітив.

У процесі вивчення граматичної будови німецької мови, зокрема такого її аспекту як модальність, слов'янський лінгвіст потрапляє на доволі широкий арсенал вербального вираження волі, можливості, обов'язку. Функцій модальності, крім базових модальних дієслів і конструкцій (*müssen*, *sollen*; *wollen*, *mögen*; *können*, *dürfen*; *haben* + *zu* + *Infinitiv*, *sein* + *zu* + *Infinitiv*) набувають дієслова *machen* і *lassen* у сполучанні з інфінітивами інших дієслів [3, 403, 420].

Модальна граматична конструкція *machen* + *Infinitiv* станом на сьогодні залишається поза увагою германістів, що досліджують граматичну будову німецької мови. Обсяг модального значення цієї конструкції, порівняно з конструкцією *lassen* + *Infinitiv*, яка охоплює діапазон значень “давати (можливість)”, “дозволяти”; “веліти”, “наказувати”, “змушувати” виявляється обмеженим і зводиться до примусу агенса з боку зовнішніх чинників:

Weltfernes Salbadern, in dieser Zunft wahrlich keine Seltenheit, machte sie [Hannah Arendt] gähnen [26, 80].

Kein Mädchen macht er weinen, ... [12, 11].

[Faust]:

Das also war des Pudels Kern!

Ein fahrender Skolast?

Der Kasus macht mich lachen [13, 45].

У німецькій мові має місце персоніфікація зовнішніх чинників, тобто може відбуватися певною мірою їхня матеріалізація. В цьому випадку персоніфіковані зовнішні чинники беруть